

Stanisław KOZIEJ

**POLITYKA
BEZPIECZEŃSTWA
PAŃSTWA**

**CZ. III system
strategia i system
bezpieczeństwa
narodowego RP**

www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)

ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA wymiar regionalny (euroatlantycki)

Przypomnienie

Wyzwania transatlantyckie:
niepewność co do USA?

Wyzwania wewnętrzneuropejskie
(kryzys integracji,
BREXIT a UE?,
TURCJA a NATO?
terroryzm
wewnętrzneuropejski?)

**Kryzys w Europie
Wschodniej:**
(neoimperialny zwrot
strategiczny Rosji,
rewizjonizm jako cel i
konfrontacja polityczna
jako metoda. To nowa
jakość: kończy
pozimnowojenną erę
kooperacji.
Wojna hybrydowa,
agresja poniżej progu
wojny)

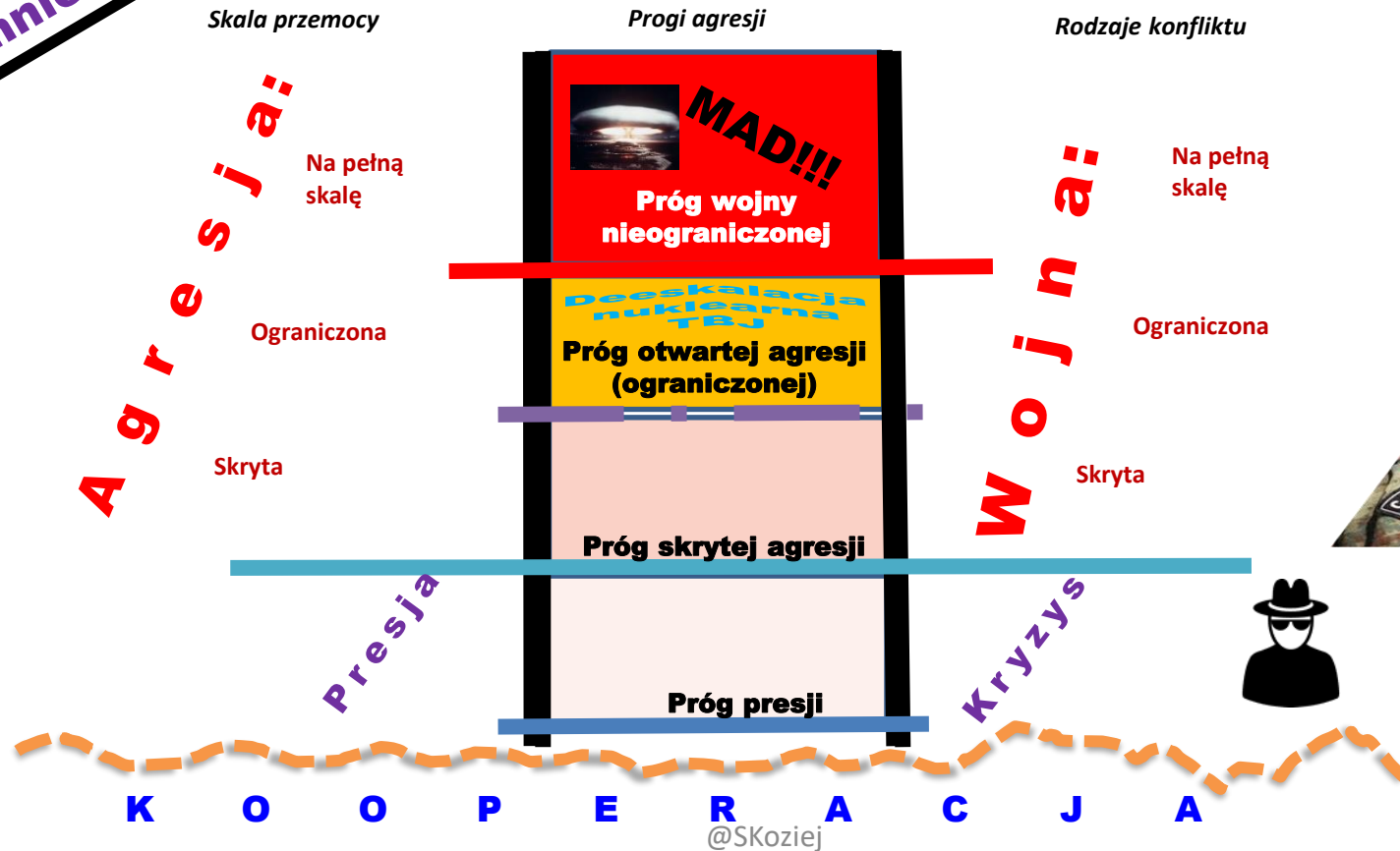
**Kryzys na Bliskim
Wschodzie i Afryce**
(ISIL, migracje.
Brak strategii.
Interwencja Rosji,
Iran?)

Obszar Euroatlantycki

HYBRYDOWA ZIMNA WOJNA ROSJI PRZECIWKO ZACHODOWI: „stopnie eskalacji”

Przypomnienie

RODZAJE ZAGROŻEŃ DLA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

- **Zagrożenia polityczno-militarne:**
  - **presja polityczno-militarna**
  - **zagrożenie wojenne:**
    - ✓ *agresja podprogowa (sytuacja trudnokonsensusowa)*
    - ✓ *konflikt ograniczony (np. aterytorialny)*
    - ✓ *wojna na dużą skalę*
- **Zagrożenia niemilitarne:**
  - **w cyberprzestrzeni**
  - **w sektorze energetycznym**
  - **terroryzm wewnątrz europejski?**

STRATEGIA OPERACYJNA – JAK DZIAŁAĆ?

Strategia operacyjna - opcje

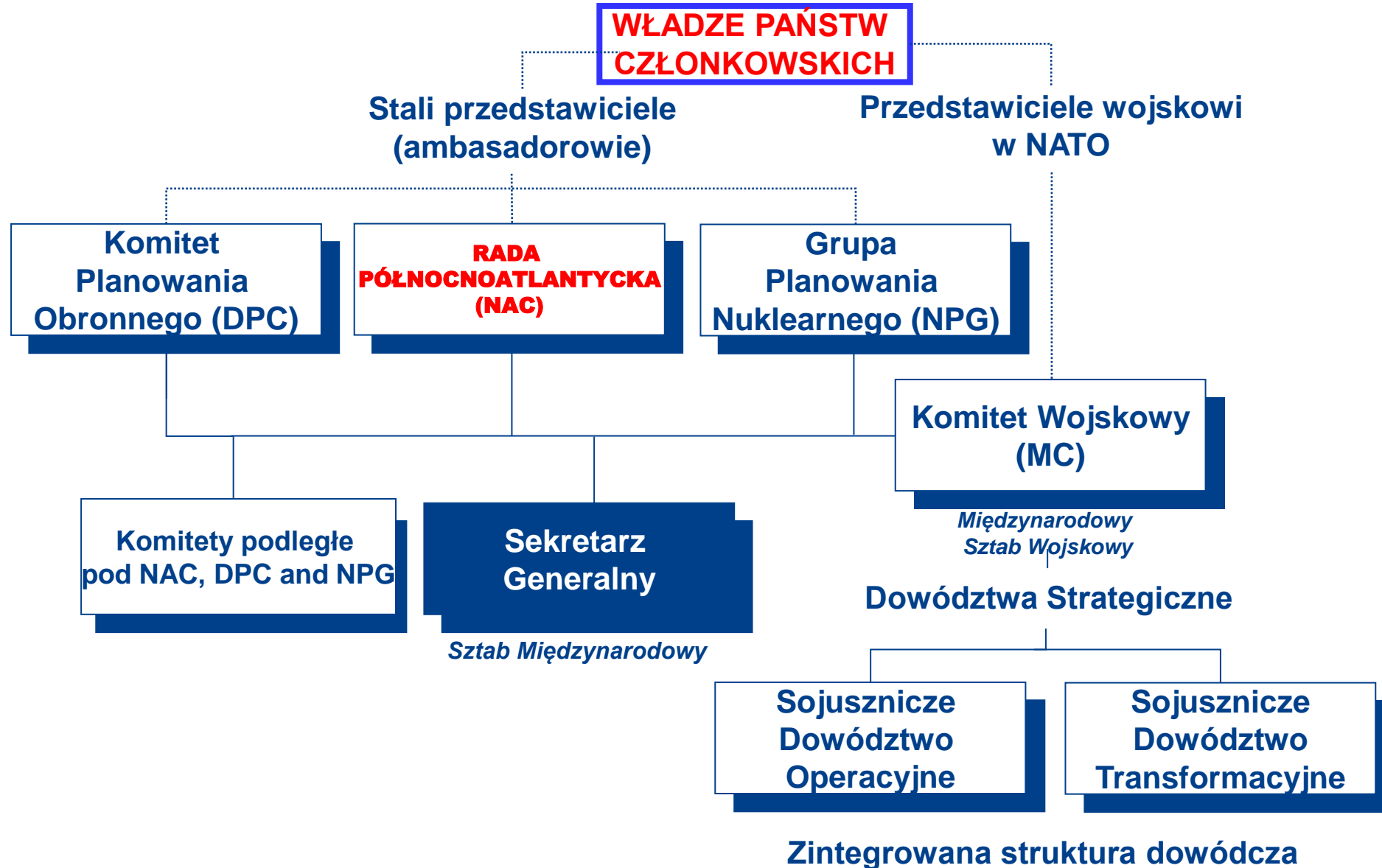
- 1. Maksymalnego umiędzynarodowienia** działań na rzecz bezpieczeństwa Polski, związana także z przesunięciem uwagi na działania pozamilitarne;
- 2. Autarkii strategicznej** (samodzielności i samowystarczalności): zakłada zdecydowane wzmocnienie samodzielności działania państwa w sferze bezpieczeństwa w kontekście kryzysu zbiorowej polityki bezpieczeństwa w Europie i we wspólnocie transatlantyckiej, z dominacją uwagi na „twardym” bezpieczeństwie;
- 3. Zrównoważonego umiędzynarodowienia i usamodzielnienia** bezpieczeństwa Polski: zakłada wzmacnianie więzi sojuszniczych oraz relacji dwustronnych z najważniejszymi partnerami i uwiarygodnienie przez to zewnętrznych filarów bezpieczeństwa z jednoczesną gotowością do samodzielnego działania w sytuacjach, w których pełna wiarygodność sojusznicza nie może być gwarantowana.

Zewnętrzne filary bezpieczeństwa Polski

MATRO

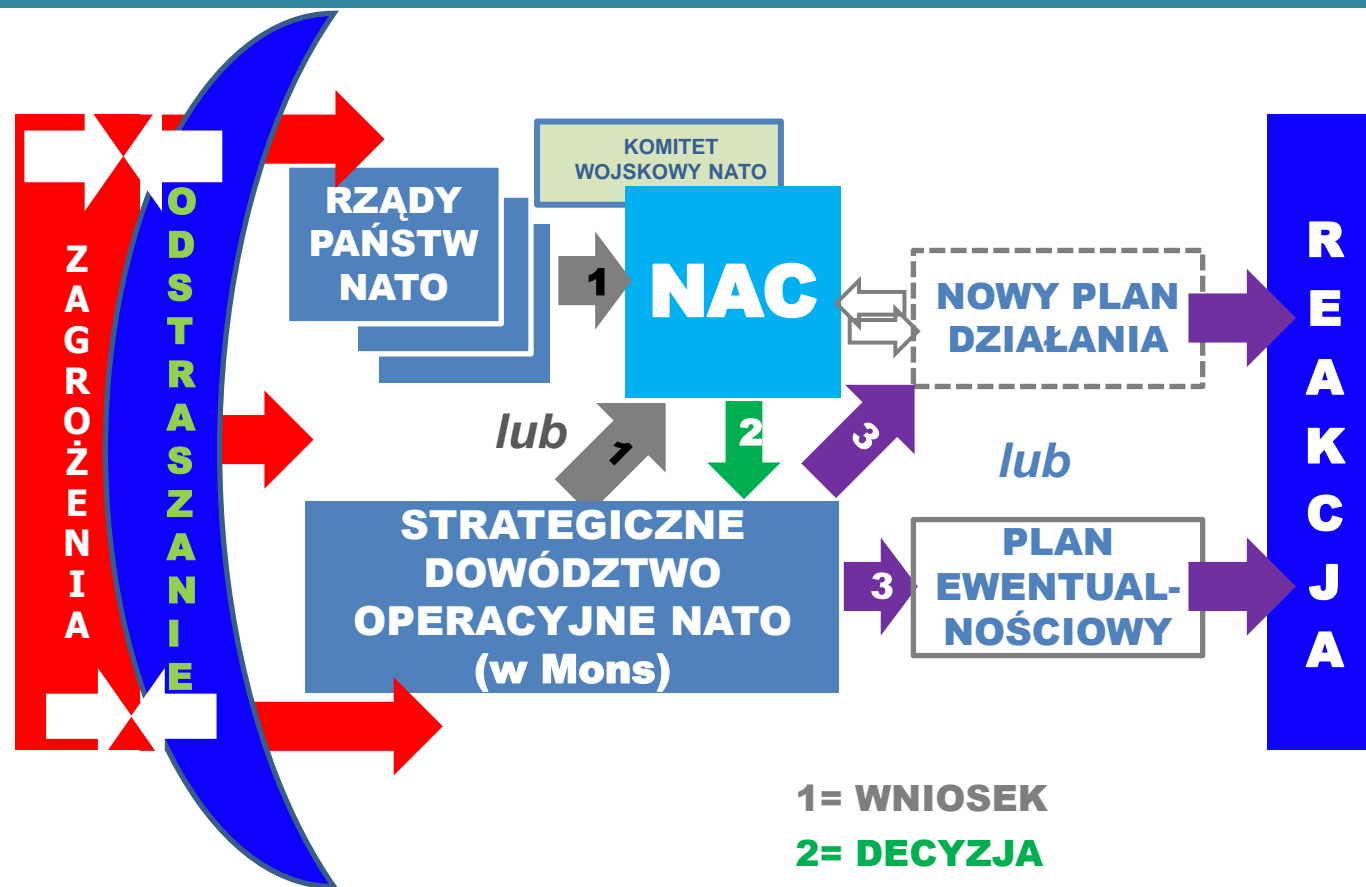
STRUKTURA CYWILNA I WOJSKOWA

Zasady funkcjonowania

- **Permanentne konsultacje polityczne**
- **Procedury konsultacyjne – komitety - rola stolic – zasada konsensusu**
- **Relacje między decyzjami sojusznicznymi i stanowiskami narodowymi**

Mechanizm reagowania NATO

- 1= WNIOSEK
- 2= DECYZJA
- 3= DZIAŁANIE
(plan i realizacja)

NATO – wyzwania strategiczne

- **Więzi transatlantyckie,**
- **Współdziałanie NATO-UE (rola PESCO),**
- **Stała obecność wojsk na wschodniej flance,**
- **Transatlantycka i europejska mobilność strategiczna („wojskowe Shengen” na potrzeby strategicznego rozwijania sił: warunki prawne i infrastrukturalne)**
- **nakłady obronne,**
- **info/cyber/obrona,**
- **wobec Rosji: odstraszanie, w tym nuklearne (wzmocnione „nuclear sharing” +) i dialog**

CYBERBEZPIECZEŃSTWO W RAMACH NATO

- Cyberobrona jest **częścią obrony kolektywnej** na podstawie art.5. tak, jak obrona lądzie morzu i w powietrzu (szczyt w Warszawie)
- NATO uznaje, że **prawo międzynarodowe** stosuje się również odpowiednio do cyberprzestrzeni (Podręcznik „talliński” z 2013r.).
- NATO odpowiada za **ochronę własnych sieci** informatycznych oraz **koordynację** wysiłków narodowych, a także rozwój edukacji i ćwiczeń w zakresie cyberobrony.
- Państwa sojusznicze zobowiązały się do ochrony **swoich sieci, wymiany informacji oraz wzajemnego wsparcia** w zakresie cyberobrony (zapobieganie, powstrzymywanie, likwidacja skutków cyberataków), a także rozwijania swoich zdolności kompatybilnych w NATO (Warszawa).
- NATO podpisało porozumienie o **cyber-współpracy z UE (TANDEM)**

UNIA EUROPEJSKA

Globalna Strategia WPZiB UE z 2016 r.

Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe

A Global Strategy for the
European Union's Foreign And Security Policy

- **MISJA:** promowanie pokoju, zapewnianie bezpieczeństwa i dobrobytu oraz budowanie ładu globalnego
- **PRIORYTETY:** bezpieczeństwo UE, odporność na pld. i wsch., podejście zintegrowane, kooperatywne łądy regionalne, ład globalny
- **WARUNKI SKUTECZNOŚCI:** wiarygodność, zdecydowanie, spójność
- **DALSZE KROKI:** nowelizacja strategii sektorowych, przeglądy strategii globalnej

ZAGROŻENIA WG STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA UE Z 2016r.

Agresja na dużą skalę

- w Europie nieprawdopodobna. Zamiast tego Europa stoi w obliczu zagrożeń bardziej zróżnicowanych, mniej widocznych i trudniej przewidywalnych

Terroryzm

- wzrastające zagrożenie strategiczne dla całej Europy. Ma wymiar globalny i łączy się z ekstremizmem religijnym

Proliferacja broni masowego rażenia

- potencjalnie największe zagrożenie, zwłaszcza w połączeniu z rozwojem technologii raketowych oraz terroryzmem

Konflikty regionalne

- zagrożenia pośrednie i bezpośrednie, niebezpieczne zwłaszcza te na Bliskim Wschodzie

Państwa upadłe

- Następstwo złych systemów rządów (korupcja, nadużycie władzy, słabe instytucje, brak przewidywalności) oraz konfliktów wewnętrznych. Wzmagają niestabilność regionalną

Przestępczość zorganizowana

- ma charakter transgraniczny i Europa jest dla niej poważnym celem,

Poziom ambicji UE w dziedzinie bezpieczeństwa: zadania strategiczne

REAGOWANIE NA ZEWNĘTRZNE KONFLIKTY I KRYZYSY:

obejmuje pełne spektrum zadań WPBiO w zakresie cywilnego i militarnego reagowania kryzysowego. Celem jest poszerzenie zdolności reagowania we wszystkich fazach cyklu konfliktowego, włącznie z prewencją, aby promować pokój i bezpieczeństwo w ramach opartego na zasadach ładu globalnego spinanego przez ONZ. Ambicją UE jest, aby być zdolną reagować zdecydowanie i szybko w ramach wszystkich zadań ujętych w artykule 43 Traktatu o UE

OCHRONA UE I JEJ OBYWATELI:

Obejmuje takie zadania, jak ochrona sieci i infrastruktury krytycznej; bezpieczeństwo granic zewnętrznych, włącznie z budowaniem takich zdolności u partnerów; ochrona cywilna i reagowanie na katastrofy; zapewnienie stabilnego dostępu i korzystania z przestrzeni globalnych; przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym; cyberbezpieczeństwo; zapobieganie i przeciwdziałanie terroryzmowi i radykalizmom; zwalczanie przemytu; budowanie zdolności radzenia sobie z nielegalną migracją; promowanie przestrzegania reżimów antyproliferacyjnych oraz zwalczanie nielegalnego handlu bronią i zorganizowanej przestępczości

BUDOWANIE ZDOLNOŚCI PARTNERÓW W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA:

Misje/operacje wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony o zadaniach szkoleniowych, doradczych i/lub konsultacyjnych (mentoringowych) w sektorze bezpieczeństwa

PRIORYTETOWE OBSZARY WSPÓŁPRACY NATO-UE

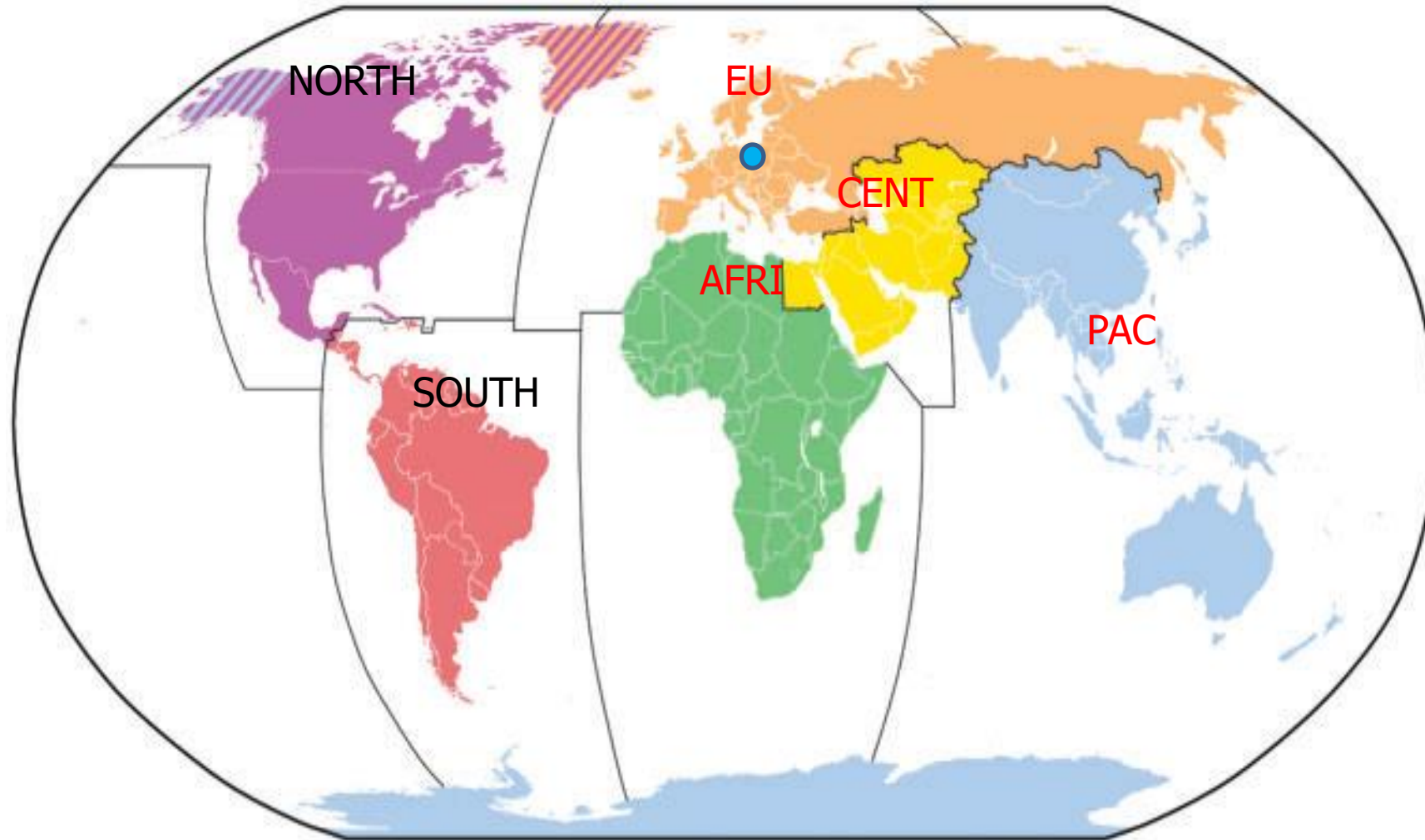
- **przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym**
- **współpraca operacyjna na morzu**
- **cyberbezpieczeństwo i cyberobrona**
- **zdolności obronne państw członkowskich**
- **przemysł obronny i badania obronne**
- **ćwiczenia**
- **zdolności obronne i w zakresie bezpieczeństwa oraz odporność/żywość partnerów na wschodzie i południu**

Partnerstwo z USA

Sens i istota partnerstwa z USA

- **Trzeci zewnętrzny filar polskiego bezpieczeństwa: szybciej może reagować niż cały sojusz**
- **Ma sens wtedy, gdy interesy strategiczne USA są zbieżne z interesami narodowymi Polski (kontekst Rosji)**
- **Partnerstwo asymetryczne – różnica potęg**

GEOGRAFICZNE STREFY ODPOWIEDZIALNOŚCI STRATEGICZNYCH DOWÓDZTW USA

USA: dylematy strategiczne

- **USA wobec Rosji:**
  - **Nowa zimna wojna? Cyberinterwencja Rosji w wybory. Wyścig zbrojeń.**
- **USA wobec NATO i UE:**
  - **Trump: USA first i ryzyka transatlantyckie**
- **USA wobec Chin:**
  - **Główny rywal, pretendent do hegemonii**
- **USA wobec Bliskiego Wschodu:**
  - **Pośrednia rywalizacja z Rosją i Chinami. Iran, Arabia Saudyjska? Izrael.**

USA a Polska

- **„Tarcza przeciwrakietowa”: baza w Redzikowie**
- **Bazy lotnicze**
- **Obecność wojskowa w ramach wzmocnienia wschodniej flanki NATO: rotacyjna czy stała?**
- **Zakupy uzbrojenia: F-16, Patrioty...**
- **Energetyka: amerykański gaz łupkowy**

Regionalne struktury i podmioty wspierające bezpieczeństwo Polski

- **Trójkąt Weimarski**
- **Grupa Wyszehradzka**
- **Trójmorze**
- **Partnerstwo z Ukrainą (?)**

KONCEPCJA STRATEGII OPERACYJNEJ

DZIAŁANIA STRATEGICZNE (STRATEGIA OPERACYJNA)

- **Pogotowie (ubezpieczenie) strategiczne**
  - **Współpraca sojusznicza i partnerstwa**
  - **Wywiad i kontrwywiad**
  - **Przygotowania obronne**
- **Reagowanie kryzysowe**
  - **Pozamilitarne (dyplomacja, sankcje ...)**
  - **Polityczno-militarne (udział w misjach, manewry...)**
- **Obrona (działania wojenne)**
  - **Agresja na dużą skalę – obrona sojusznicza**
  - **Agresja ograniczona - udział w obronie sojusznika**
  - **Agresja skryta (podprogowa) – obrona samodzielna i/lub sojusznicza**

**Reagowanie na
bieżącą presję
polityczno-
strategiczną:
OCHRONA
STRATEGICZNA**

- **Dyplomacja: współpraca sojusznicza (konsolidacja NATO, integracja UE) i partnerstwa**
- **Wywiad i kontrwywiad**
- **Bezpieczeństwo informacyjne, w tym cyberbezpieczeństwo**
- **Przygotowania obronne: planowanie operacyjne oraz utrzymanie i rozwój systemu bezpieczeństwa**
- **Budowanie odporności strategicznej: państwa, terytorium i społeczeństwa**
- **Demonstracja gotowości i zdolności obronnych: sojuszniczych i narodowych (manewry, pokazy)**

DZIAŁANIA WOJENNE

**(Następstwo agresji na Polskę
lub sojusznika. Każda wojna byłaby wojną
sojuszniczą)**

**Wojna obronna na
własnym terytorium
(odparcie agresji
na Polskę):**

- **agresja podprogowa**
- **lokalny (ograniczony)
konflikt zbrojny**
- **wojna na dużą skalę**

**Wojna poza
terytorium RP
(udział
w odparciu agresji
na sojusznika)**

- **Działania zbrojne**
- **Działania pozazbrojne**

ODPIERANIE AGRESJI: DZIAŁANIA OBRONNE

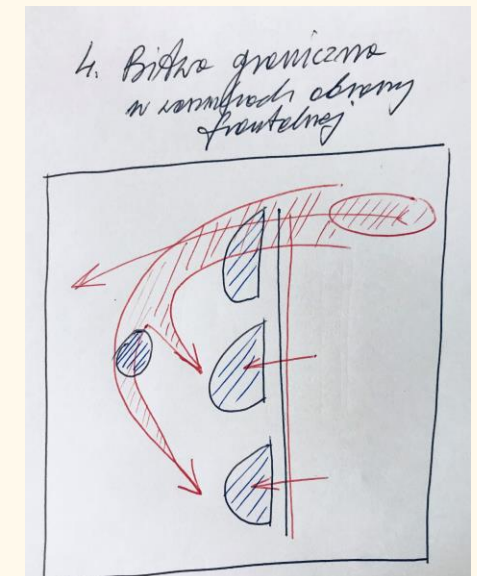
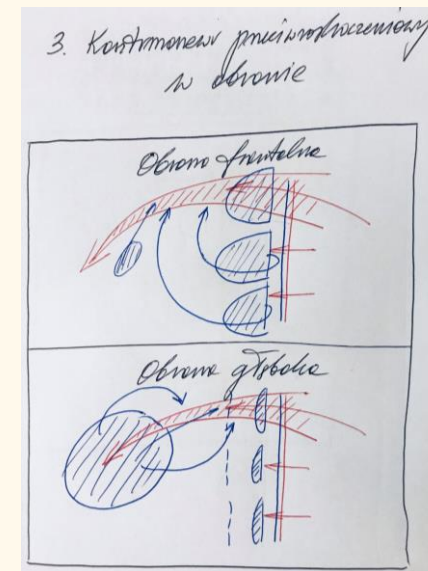
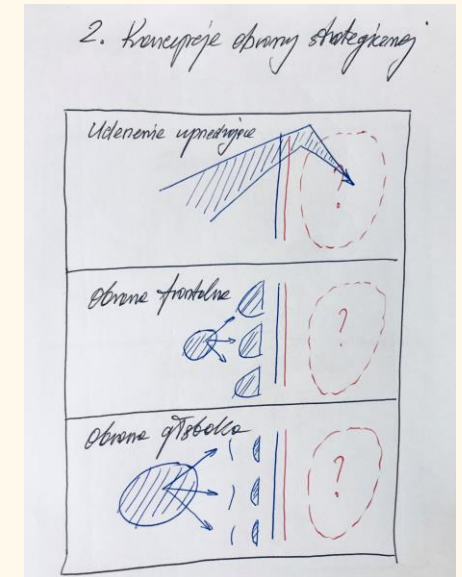
RODZAJ AGRESJI	ZADANIA OBRONNE
SKRYTA INTERWENCJA (agresja podprogowa)	Ochrona strategiczna + reagowanie kryzysowe/obronne: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uruchomienie systemu reagowania kryzysowego ▪ Podwyższenie gotowości obronnej państwa ▪ Osłona granicy, obrona powietrzna i morska oraz działania przeciwdywersyjne ▪ Wprowadzenie stanów nadzwyczajnych ▪ Uruchamianie reagowania kryzysowego w ramach UE i obronnego w ramach NATO (pokonanie bariery konsensusu!)
AGRESJA OGRANICZONA	Reagowanie kryzysowe + operacja obronna: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwinięcie strategiczne (mobilizacyjne i operacyjne) ▪ Prowadzenie narodowej operacji obronnej ▪ Udział w sojuszniczej operacji obronnej, w tym wydzielenie kontyngentu do obrony sojusznika
AGRESJA NA PEŁNĄ SKALĘ	PEŁNOWYMIAROWA SOJUSZNICZA KAMPANIA WOJENNA

Operacja obronna NATO: wyzwania, dylematy i zadania

- **Monitorowanie kryzysu i wykrycie narastającego zagrożenia (wywiad, rozpoznanie: techniczne, osobowe; multi-wymiarowe): działania narodowe, oceny sojusznicze**
- **Wzmożenie odstraszania (powstrzymywania, mitygowania): operacja kryzysowa SSR (wzmocnienie sił i gotowości „czaty”, rozwinięcie „szpicy”); podwyższenie gotowości sił narodowych; uaktualnienie planów ewentualnościowych...**
- **Przekazanie wojsk w operacyjne podporządkowanie dowództw sojuszniczych (Transfer of authority)**
- **Operacja uprzedzająca???**
- **Operacja obronna: początkowo narodowa(???), od początku sojusznicza!!!**
- **Manewr strategiczny głównych sił wzmocnienia i kontrofensywa**
- **Próg wojny nuklearnej???**

NARODOWA OPERACJA OBRONNA: dylematy

- **Problem zaskoczenia agresją:**
  - strategiczne,
  - operacyjne,
  - taktyczne
- **Agresja terytorialna i ... aterytorialna?**
- **Czas obrony samodzielnej?**
- **Przestrzeń: obrona głęboka – obrona frontalna?**
- **Państwo podziemne: zbrojny ruch oporu – powszechny (WOT) czy profesjonalny (WSPec)**

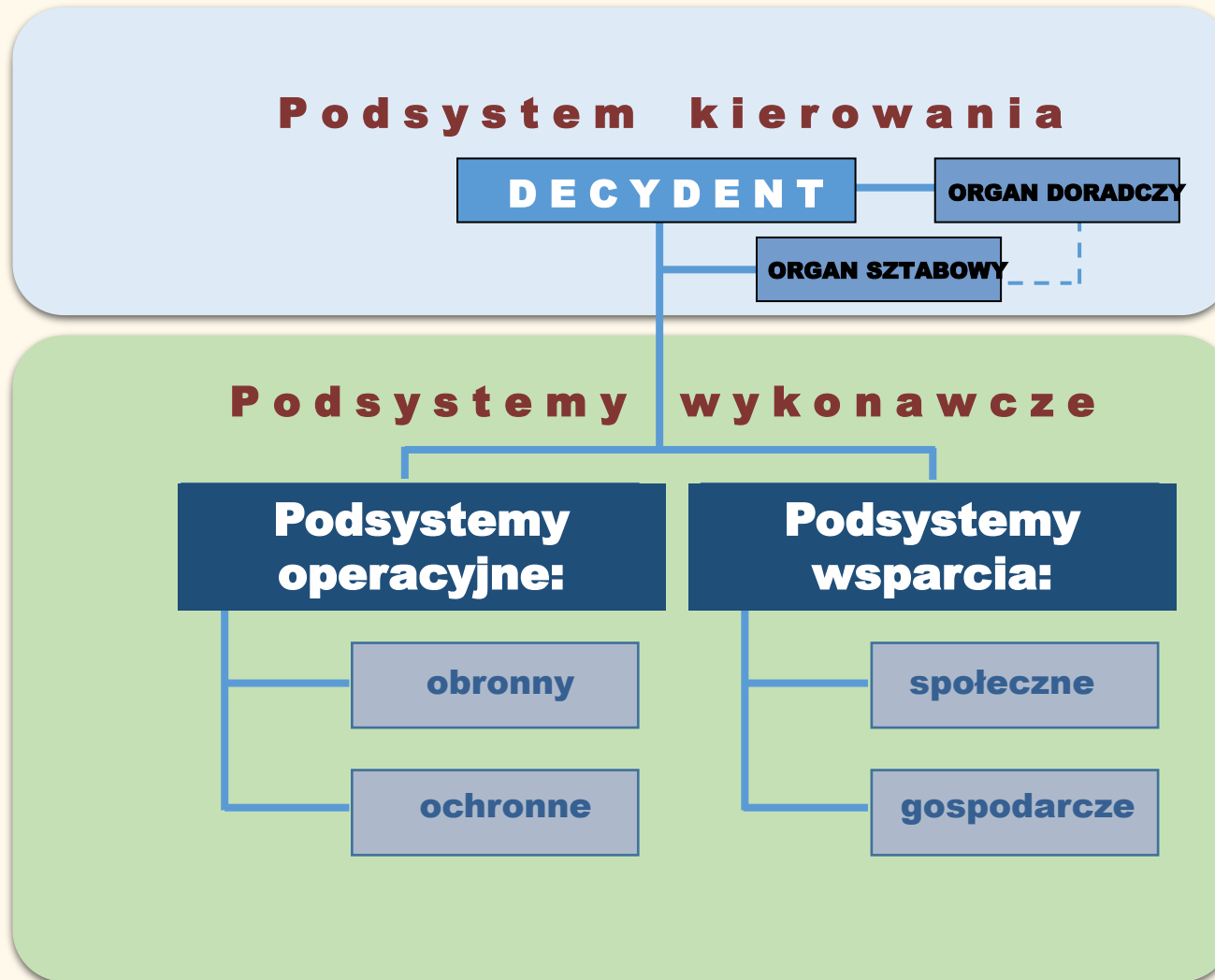

Synteza: strategia operacyjna - priorytety

- 1. Utrzymanie własnej determinacji i gotowości do działania (podmiotowość strategiczna!) w pełnym spektrum dziedzin, obszarów i sektorów bezpieczeństwa narodowego z priorytetowym traktowaniem tych, w których sojusznicze (wspólne) działanie może być utrudnione (sytuacje trudnokonsensusowe);**
- 2. Umacnianie międzynarodowej wspólnoty bezpieczeństwa poprzez działanie na rzecz pogłębiania procesów integracyjnych w Europie opartych na **wspólnocie interesów** (konsolidacja NATO, wspólnota interesów w UE, partnerstwo z USA);**
- 3. Wspieranie i selektywny udział w międzynarodowym reagowaniu kryzysowym (prewencja, stabilizacja), przeciwdziałającej powstaniu nowych źródeł zagrożeń lub rozprzestrzenianiu się już istniejących kryzysów w wymiarze ponadregionalnym.**

Strategia preparacyjna: jak przygotowywać system bezpieczeństwa

SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

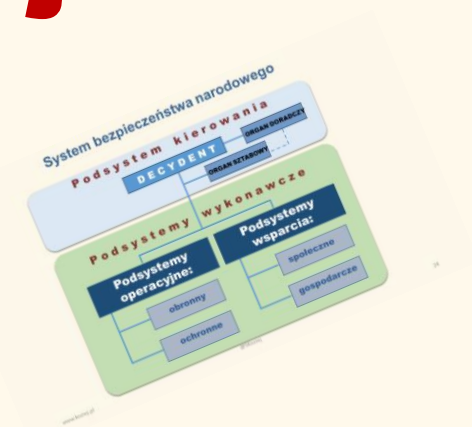

STRATEGIA PREPARACYJNA: PRIORYTETY PRZYGOTOWANIA SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

**1. Podsystem kierowania
bezpieczeństwem - integracja**

**2. Podsystemy operacyjne -
profesjonalizacja**

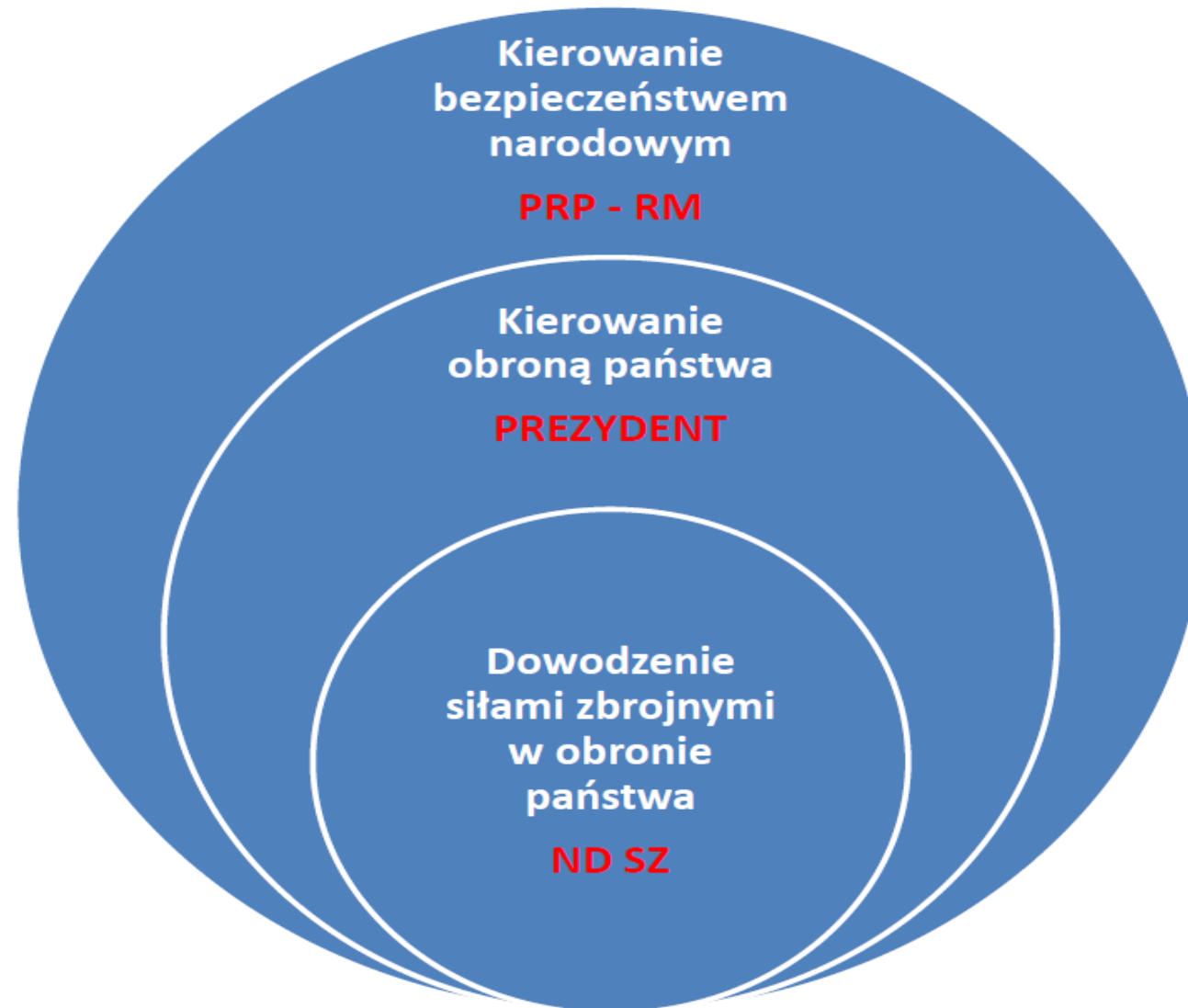
**3. Podsystemy wsparcia –
powszechność przygotowań**

Strategia preparacyjna – opcje

- 1. Umiędzynarodowienia** systemu bezpieczeństwa narodowego: podkreśla przygotowanie systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalne **wykorzystanie szans** wynikających ze współpracy międzynarodowej;
- 2. Usamodzielnienia** systemu bezpieczeństwa narodowego (**autarkia strategiczna!**): oznacza **konieczność** przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalizacja narodowego potencjału bezpieczeństwa;
- 3. Zrównoważonego integrowania** systemu bezpieczeństwa narodowego: podkreśla **możliwość** przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego do zrównoważonego wykorzystywania zarówno szans wynikających ze współpracy międzynarodowej, jak i racjonalnie umacnianych zdolności sukcesywnie integrowanego narodowego potencjału bezpieczeństwa.

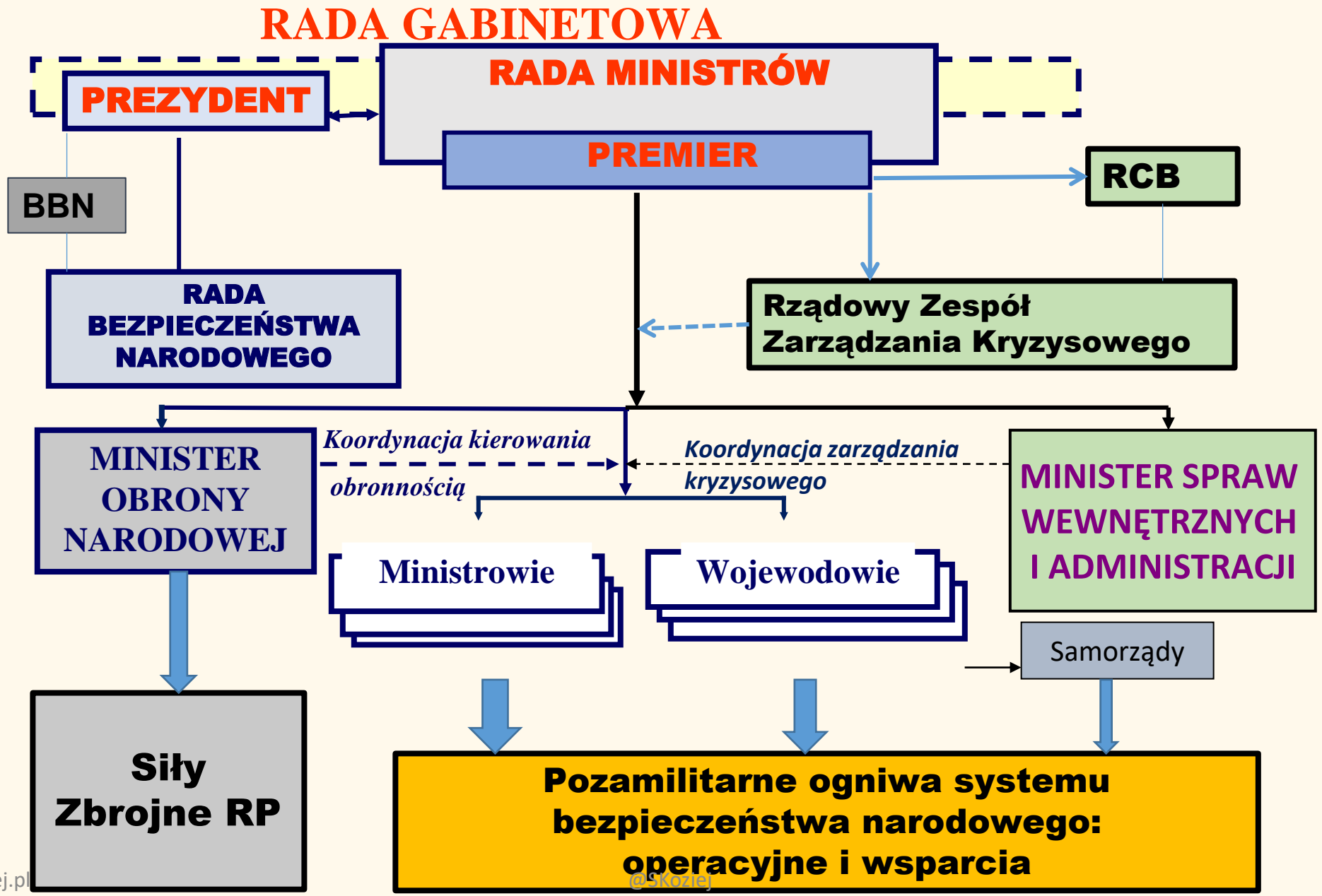
Kierowanie bezpieczeństwem narodowym, w tym obroną państwa

KIEROWANIE STRATEGICZNE

SYSTEM KIEROWANIA BEZPIECZEŃSTWEM NARODOWYM

NAJWAŻNIEJSZE WYMAGANIA WOBEC SZ

- **Obrona powietrzna, w tym przeciwrakietowa**
- **Mobilność**
  - **Śmigłowce, wojska powietrzno-lądowe**
  - **Operacyjne przygotowanie terenu: ułatwienie własnego manewru, hamowanie przeciwnika**
- **Systemy informacyjne**
  - **Rozpoznanie (w tym satelitarne),**
  - **Łączność i dowodzenie**
  - **WRE**
- **Broń inteligentna:**
  - **Broń precyzyjna dalekiego zasięgu,**
  - **Bezzałogowce (powietrzne, morskie, lądowe)**

Wielkość i organizacja SZ

- **Budżet SZ: 2% PKB (co najmniej 20% na modernizację techniczną)**
  - plan do 2030r.: 2,5% PKB
- **Wielkość: 100 tys. żołnierzy zawodowych oraz 20 tys. NSR**
  - plan do 2032r.: 200 tys., w tym 150 tys. żołnierzy zawodowych
[uwaga: rozbieżność budżet zwiększony o ¼; wielkość SZ – prawie dwukrotnie; ryzyko dla jakości]
- **Struktura: RSZ (WLąd, SP, MW, Wspec + **WOT**) oraz rodzaje wojsk i służb (np. artyleria... saperzy... łączność... logistyka...)**
  - **WOT jako RSZ – błąd;** powinny być rodzajem wojsk w każdym RSZ
  - WOT a rezerwy SZ na czas wojny
- **Dyslokacja**
  - Problem wzmocnienia „ściany wschodniej”

Pozamilitarne podsystemy operacyjne

- **Służby specjalne (AW, ABW, CBA) – problem nadzoru**
- **Policja – uniknąć upolitycznienia**
- **Straż Graniczna – granice zewnętrzne UE**
- **Straż Pożarna – załączki OC na W**
- **SOP - profesjonalizm**

Gospodarcze i społeczne podsystemy wsparcia

- **Przemysł obronny - unowocześnienie**
- **Zapasy strategiczne – poziom krytyczny**
- **Systemy komunikacji – infrastruktura krytyczna, cyber-**
- **Edukacja – powszechność przygotowań**

SYNTEZA PRIORYTETÓW STRATEGICZNYCH RP

- Skoncentrowanie głównego wysiłku na zapewnieniu **bezpośredniego bezpieczeństwa, w tym obrony państwa** i wzmocnieniu strategicznej odporności kraju (na agresję)
- **Własny potencjał obronny** – podstawowy filar i gwarancja polskiego bezpieczeństwa; NATO, UE, strategiczne partnerstwa – filary wspierające
- Zdolności do **obrony terytorium i przeciw-zaskoczeniowe** – polska specjalizacja w NATO i UE
- Potrzeba umacniania **obecności w zachodnich strukturach bezpieczeństwa oraz wiarygodności i podmiotowości strategicznej** na arenie międzynarodowej